

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КП-712-00-3
дата 05.07.2017 г.

ИЗХ. №

Н-1/2017г.
05-07 2017г.

ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
КЪМ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш изх. № 753-03-21/16.06.2017г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с писмото Ви под горния номер, приложено, изпращам на Вашето внимание становище на съдиите от Наказателна колегия на Върховния касационен съд относно изпратения ни за съгласуване законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, № 754-01-15, внесен от г-жа Корнелия Нинова и група народни представители на 01.06.2017г.

С наше писмо, изх. № Н/2017 от 20.06.2017г., Ви беше изпратено становището на наказателната колегия на ВКС по изпратения със същото Ваше писмо за съгласуване законопроект за изменение и допълнение на НПК, № 702-01-4, внесен от Министерския съвет на 13.06.2017г.

Приложение: съгласно текста.

С уважение,

ПАВЛИНА ПАНОВА
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАКАЗАТЕЛНА
КОЛЕГИЯ

СТАНОВИЩЕ

на Наказателната колегия на
Върховния касационен съд на Република България

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, № 754-01-15

С предложението законопроект се цели отмяна на приетата през м. февруари 2017 г. /ДВ бр.13/07.02.2017 г./ разпоредба от НПК, а именно чл.437 ал.2, даваща възможност на осъдения сам да подаде молба за предсрочно освобождаване по чл.70 и чл.71 от НК. До този момент, инициативата за предсрочно освобождаване по чл.70 и чл.71 от НК беше на окръжния прокурор, съответно военния прокурор по местоизпълнение на наказанието или на комисия, съставена по реда на ЗИНЗС.

Мотивите, за да се предприемат законодателни мерки за предоставяне възможност на осъдения сам да иска условно освобождаване, са били свързани с Препоръка №22 от 2003 г. на Комитета на министрите на Съвета на Европа, както и с пилотното за България решение „Нешков и други“. Към настоящия момент ВКС не намира основания за отмяна на приетите през февруари 2017 г. правни норми в раздел „Предсрочно освобождаване“, глава XXXV от НПК. Аргументите в подкрепа на тази позиция се извеждат от тълкуването на разпоредбите на Препоръка № 22/2003 г. и Обяснителния меморандум към нея.

В Препоръка № 22/2003 г. на Комитета на министрите на Съвета на Европа и обяснителния меморандум към нея е изведен общ принцип, че с цел намаляване на вредното въздействие на лишаването от свобода и за насърчаване на връщането в обществото на лишени от свобода лица...., законът трябва да направи достъпно условното освобождаване за всички осъдени лишени от свобода лица, включително тези с доживотна присъда. В разпоредбите, касаещи възможността за условно освобождаване и критериите, на базата на които може да се осъществи това, изрично е отразено, че ако решаващата инстанция прецени да не предостави условно освобождаване, тя трябва да определи дата за преразглеждане на въпроса. *„Във всеки случай, лишените от свобода трябва да имат възможност отново да сезират органа вземащ решения, веднага след като положението им се е променило в значителна степен в тяхна полза“/§21/.*

Оттук следва, че след като лишените от свобода имат възможност отново да сезират решаващия орган при отказ да бъдат освободени предсрочно, то това означава, че осъдените притежават и първоначалната инициация да подадат молба за условно предсрочно освобождаване. В §20 от препоръката, наред с критериите за предоставяне на условно

освобождаване, е посочено и че е „задължение на властите да докажат, че лишено от свобода лице не е изпълнило критериите“, т.е. тази хипотеза е възможна само, ако лишеният от свобода може сам да подаде молба за предсрочно освобождаване. Противното е лишено от всякаква логика, тъй като ако молбата за предсрочно освобождаване изхожда от съответен орган /прокурор или началник на затвора/, то доказването от негова страна, че осъденият не е изпълнил необходимите критерии би било правен абсурд.

Всъщност подаването на молба за предсрочно освобождаване по чл.70 и чл.71 от НК от страна на осъдения не означава автоматично, че тя ще бъде удовлетворена. Разпоредбата на чл.437 ал.2 от НПК създава правна възможност за осъдения да поиска от съд да се произнесе по предсрочното му освобождаване, но по никакъв начин тя не е свързана с определен резултат. Чрез тази правна норма на практика се създава баланс между два конкуриращи се интереса - от една страна, интересът на лишения от свобода да има достъп до безпристрастен и независим съд, който да реши въпроса, свързан с предсрочното освобождаване и от друга - публичният интерес, свързан с неосвобождаване на лице, което не се е поправило. С други думи, независимо, че лишеният от свобода може да поиска предсрочно освобождаване по чл.70 и чл.71 от НК съдът има изключителна дискреция и то в рамките на двуинстанционно производство, да прецени на базата на събраните доказателства, дали лицето се е поправило. Възможността осъденото лице да подаде искане за условно предсрочно освобождаване е гарантиране право на средство за достъп до съд, но не е право за постигане на определен резултат. Решението се взема от съд след анализ на доказателствата, а неговият съдебен акт подлежи на въззивен контрол. Намираме, че неправилните съдебни решения, коригирани от въззивен съд, не следва да бъдат повод за отмяна на така скоро направените изменения в НПК.

ВКС не споделя и предложената в законопроекта отмяна на разпоредбите на чл.439а ал.1 и ал.3 от НПК. Двете алинеи са в кореспонденция с §13, §18; §20 и §19 от Препоръка №22/2003 на Комитета на министрите на държавите-членки. От особен интерес е §19, който до известна степен е въплътен в ал.3 на чл.439а от НПК, и според който „липсата на възможности за работа към момента на освобождаване, не трябва да представлява основание за отказ или отлагане на условното освобождаване. Трябва да се положат усилия, за да се намерят други форми на заетост. Липсата на постоянен адрес не следва да представлява основание за отказ или отлагане на условното освобождаване и в такива случаи следва да се предвиди временно настаняване“.

Като цяло, Препоръката изисква критериите, които лишените от свобода е необходимо да изпълнят, за да бъдат предсрочно освободени, да са ясни, категорични и реалистични.